

Správa o výsledku kontroly plnenia úloh Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky vo svojej pôsobnosti v oblasti odpadového hospodárstva

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2011.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť súlad pri plnení úloh Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) v oblasti odpadového hospodárstva, s dôrazom na implementáciu a dodržiavanie smerníc Európskej únie, medzinárodných dohôd a vypracovanie strategických dokumentov podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „kompetenčný zákon“).

Predmetom kontroly bolo preveriť stav v implementácii legislatívy Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v oblasti odpadového hospodárstva do legislatívy Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), plnenie povinností, vyplývajúcich pre MŽP SR zo všeobecne záväzných právnych predpisov SR, riešenie odôvodnených stanovísk Európskej komisie (ďalej len „EK“) v oblasti odpadového hospodárstva zaslané SR po roku 2006, program odpadového hospodárstva SR na roky 2006 - 2010 schválený vládou SR, štatistické údaje potrebné pre zisťovanie v odpadovom hospodárstve, spoluprácu MŽP SR s Recyklačným fondom a na vykonávanie vnútorných kontrol MŽP SR so zameraním na odpadové hospodárstvo.

Kontrola bola vykonaná za obdobie rokov 2006 až 2010 a subjektom kontroly bolo Ministerstvo životného prostredia SR, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava.

1 Legislatívne zabezpečenie odpadového hospodárstva v SR

MŽP SR je ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia v oblasti odpadového hospodárstva. Jednou z jeho základných úloh je implementácia smerníc Európskeho parlamentu a Rady pre jednotlivé oblasti ochrany životného prostredia. V kontrolovanom období boli prijaté dve rámcové smernice o odpadoch, a to Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/12/ES o odpadoch, účinná do 19.11.2008 (ďalej len „smernica č. 2006/12/ES“), ktorú v roku 2008 nahradila Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/98/ES o odpade účinná od 19.11.2008 (ďalej len „smernica č. 2008/98/ES“); ktorá platí dodnes. V zmysle tejto smernice mali členské štáty uviesť do účinnosti všetky zákony potrebné na dosiahnutie súladu s ňou v termíne do 12.12.2010.

MŽP SR do organizačného poriadku nezaradilo pre útvar odboru odpadového hospodárstva ako povinné činnosti smernicu č. 2006/12/ES a neskôr ani smernicu č. 2008/98/ES. A keďže v kontrolovanom období dochádzalo k častým zmenám aj v riadiacich funkciách, odrazilo sa to v nedostatočnom plnení úloh zo strany MŽP SR - vyplývajúcich z kompetenčného zákona a zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch (ďalej len „zákon o odpadoch“).

Slovenská republika, v zastúpení MŽP SR si nesplnila povinnosť v zmysle smernice č. 2008/98/ES, keď neuviedla do účinnosti zákony potrebné na dosiahnutie súladu so smernicou do 12.12.2010. EK zaslala dňa 26.01.2011 oznámenie č. 2011/0350 k oneskorenému prevzatiu legislatívy EÚ do právneho poriadku SR a upozornila na možnosť uloženia peňažných sankcií Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev. MŽP SR tým nevykonalo požadované zmeny v zákone o odpadoch.

Každá členská krajina EÚ je povinná splniť si oznamovaciu povinnosť o stave implementácie smerníc EÚ. Podávaním správ za SR pre EK bola v roku 2010 poverená Slovenská agentúra životného prostredia (ďalej len „SAŽP“). Táto agentúra vypracovala a dňa 08.09.2010 predložila žiadosť o schválenie Sektorovej správy za oblasť odpadov za obdobie rokov 2007 – 2009 (ďalej len „sektorová správa“). Sektorová správa bola schválená vymenovaným zamestnancom na zastupovanie generálneho riaditeľa sekcie kvality životného prostredia vtedajšieho Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Zároveň bola SAŽP požiadaná o jej postúpenie EK. V tejto súvislosti bolo zistené, že zákon č. 223/2001 Z. z., ktorý bol zmenený 32-krát neprevzal ustanovenia smernice č. 2006/12/ES ani smernice č. 2008/98/ES.

To malo za následok, že EK zaslala Stálemu zastúpeniu SR pri EÚ celkom štyri odôvodnené stanoviská vo veci nedodržiavania európskej legislatívy v odpadovom hospodárstve. Dve z nich boli zo strany EK ukončené, v jednom prípade rozhodla EK o stiahnutí žaloby počas výkonu kontroly a v jednom prípade konanie pokračuje.

Prehľad odôvodnených stanovísk EK (ďalej len „OS“) týkajúcich sa odpadového hospodárstva:

✓ Odôvodnené stanovisko EK č. 2006/2492 týkajúce sa nenáležitej transpozície Smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov.
Ustanovenia smernice boli transponované do legislatívy SR, ale oneskorene.
Odôvodnené stanovisko bolo zo strany EK uzatvorené ako ukončené.

✓ Odôvodnené stanovisko EK č. 2005/2234 týkajúce sa nenáležitej transpozície Smernice Rady 96/59/ES zo 16. septembra 1996 o zneškodnení polychlórovaných bifenylov a polychlórovaných terfenylov (PCB/PCT).

SR nevypracovala a neoznámila v požadovanom termíne plány o zneškodňovaní PCB/PCT; MŽP SR následne vypracovalo Usmernenie pre držiteľov malých zariadení obsahujúcich PCB a odôvodnené stanovisko bolo zo strany EK uzatvorené ako ukončené.

✓ Odôvodnené stanovisko EK č. 2007/2390 týkajúce sa nesprávnej aplikácie Smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov.

SR nevypracovala „Národnú stratégiu pre realizáciu redukcie množstva biologicky odbúrateľného odpadu idúceho na skládky“ k 01.05.2004. Európska komisia podala dňa 28.05.2010 žalobu na Súdny dvor Európskych spoločenstiev. 06.04.2011 rozhodla o stiahnutí žaloby C – 323 po predložení požadovaných dokumentov.

✓ Odôvodnené stanovisko EK č. 2008/2175 týkajúce sa nenáležitej transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/96/ES z 27. januára 2003 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ).

MŽP SR si nespĺnilo svoje povinnosti vyplývajúce z článku 5 ods. 2 písm. a), článku 6 ods. 3, článku 7 ods. 1 citovanej smernice, jej prílohy II a III. Na základe toho EK vyzvala SR prijať potrebné opatrenia do dvoch mesiacov od doručenia OS. V článku 17 smernice bolo ustanovené, že členské štáty do 13.08.2004 príjmu zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie zhody s touto smernicou. Listom MŽP SR č. 4273/2011-4.2 z 21.01.2011 bolo Ministerstvu zahraničných vecí SR (ďalej len „MZV

SR“) zaslané stanovisko v tejto veci. MZV SR zaslalo odpoveď EK vo veci Odôvodneného stanoviska č. 2008/2175; konanie voči SR pokračuje.

NKÚ SR prijal písomné stanovisko MŽP SR č. 4235/2011-3.3-19727/2011 z 24.03.2011, v ktorom je uvedené, že štyri odôvodnené stanoviská sú výsledkom dlhoročného nepriaznivého vývoja v personálnom obsadení odboru odpadového hospodárstva ako aj zdĺhavého legislatívneho procesu pri transponovaní smerníc. Kontrolou bolo preukázané, že v období rokov 2006 – 2010 MŽP SR nepostupovalo v súlade s § 36 kompetenčného zákona, podľa ktorého ministerstvá skúmajú problematiku vo veciach, ktoré sú v ich pôsobnosti a analyzujú dosahované výsledky, robia opatrenia na riešenie aktuálnych otázok a spracúvajú koncepcie rozvoja zverených oblastí a riešenia základných otázok, ktoré po zverejnení a po pripomienkovom konaní predkladajú vláde.

2 Program odpadového hospodárstva SR na roky 2006 – 2010 schválený vládou SR

Uznesením vlády SR č. 1232 z 15.12.2004 bolo MŽP SR uložené vypracovať Program odpadového hospodárstva SR na roky 2006 – 2010 (ďalej len „POH SR“). Uznesenie vlády SR č. 1232 bolo splnené; POH SR mal nadobudnúť účinnosť zverejnením vo Vestníku MŽP SR ako strategický dokument. MŽP SR ho však neuverejnilo vo Vestníku MŽP SR; uverejnilo len informáciu o prijatí uznesenia vlády SR č. 118 zo dňa 15.02.2006 (Vestník MŽP SR, ročník XIV/2006, čiastka 3).

Ani v jednom prípade nebolo preukázané vydanie všeobecnej záväznej vyhlášky krajského úradu životného prostredia obsahujúcej záväznú časť programu kraja na roky 2006 – 2010, čo malo negatívny vplyv na konanie pôvodcov odpadov, na osoby podnikajúce v odpadovom hospodárstve ako aj na postup kontrolných a inšpekčných orgánov štátnej správy. Uvedené konanie nebolo v súlade so zákonom o odpadoch.

Program odpadového hospodárstva SR na roky 2006 – 2010 má 5 častí a prílohy. Záväzná časť POH SR má 4 záväzné ciele nakladania s odpadmi do roku 2010:

1. dosiahnuť materiálové zhodnotenie pre 70 % odpadov vo vzťahu k množstvu odpadov vzniknutých v SR v roku 2010,
2. zvýšiť energetické zhodnocovanie odpadov na úroveň 15 % vo vzťahu k celkom vzniknutým odpadom v SR v roku 2010,
3. znížiť množstvo skládkovaného odpadu na 13 % pre celkom vzniknutý odpad v roku 2010,
4. v roku 2010 spaľovať odpad výlučne s energetickým zhodnocovaním.

Čiastkové vyhodnotenia záväznej časti POH SR spracovala Slovenská agentúra životného prostredia. Zdrojom boli údaje od pôvodcov, držiteľov a spracovateľov odpadov. Vo vyhodnotení plnenia záväznej časti POH SR do roku 2008 bolo navrhnutých sedem rámcových zmien jednotlivých cieľov POH SR, tieto však neboli MŽP SR akceptované a POH SR na roky 2006 - 2010 nebol ministerstvom aktualizovaný. Aktualizácia POH SR nebola zaradená ani do programu rokovania porád ministra. Keďže záväzné ciele programu neboli splnené, úroveň zhodnocovania odpadov v hodnotenom období je menej než 50 % a úroveň energetického zhodnocovania dosiahla len veľmi nízku úroveň (5,1 %).

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Výkon štátnej správy na úseku odpadového hospodárstva zabezpečuje MŽP SR, odbor odpadového hospodárstva. Prehľad o počte funkčných miest v odbore odpadového hospodárstva v sledovaných rokoch, predložený osobným úradom MŽP SR uvádza Tab. č.1.:

Tab. č. 1

<i>Odbor odpadového hospodárstva</i>	<i>Plánovaný počet miest</i>	<i>Počet obsadených miest</i>
v roku 2006	13	12
v roku 2007	12	12
v roku 2008	12	12
v roku 2009	14	14
v roku 2010	14	13

Odbor odpadového hospodárstva Sekcie kvality životného prostredia nemal v kontrolovanom období poddimenzovanú oblasť pracovných miest. Prvá požiadavka na zvýšenie počtu zamestnancov bola vznesená až dňa 28.10.2010.

Odborné zázemie výkonu štátnej správy v odpadovom hospodárstve je sústredené v Slovenskej agentúre životného prostredia, pod ktorou v zmysle rozhodnutia ministra vykonávala metodické riadenie a kontrolu sekcia ochrany zložiek životného prostredia a sekcia kvality životného prostredia MŽP SR.

Agentúre bola uložená povinnosť plniť úlohy v oblasti poskytovania informácií pre EK. Vstupom SR do EÚ vznikla povinnosť vypracovať v zmysle Smernice č. 1999/31/ES „Národnú stratégiu obmedzenia ukladania biologicky rozložiteľných odpadov na skládky“ a spolu s analýzou odpadov v SR predložiť ju EK.

Avšak ani po opakovanom upozornení EK, nebola úloha splnená, a to ani zo strany SAŽP a ani zo strany MŽP SR. Národná stratégia bola vypracovaná až v roku 2010 externým dodávateľom na základe zmluvy o dielo v sume 830 532,24 EUR s DPH, a to napriek existujúcemu odbornému útvaru pre odpady. Základné údaje pre túto stratégiu boli čerpané zo zdrojov SAŽP.

Financovanie odborného zázemia výkonu štátnej správy v odpadovom hospodárstve v SAŽP je každoročne zabezpečené zo štátneho rozpočtu formou kontraktov.

Prehľad transferov podľa kontraktov, uzavretých medzi MŽP SR a SAŽP v rokoch 2006 - 2010, v EUR:

Tab. č. 2

Kontrakty so SAŽP	2006	2007	2008	2009	2010
bežné výdavky	4 096 130	4 507 735	4 507 735	4 072 893	3 252 725
kapitálové výdavky	431 521	265 551	265 551	199 163	27 955
Transfer spolu	4 527 651	4 773 286	4 773 286	4 272 056	3 292 528

Písomné kontrakty, registratúrne záznamy z rokov 2006 – 2010 MŽP SR nezaevidovalo registratúrnym číslom v súlade so zákonom č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach (ďalej len „zákon o archívoch a registratúrach“).

Náhodným výberom bola skontrolovaná vzorka kontraktov; v rokoch 2008 a 2009 bol rozpočet SAŽP navýšený, avšak nebol preukázaný žiaden dodatok ku kontraktom:

- kontraktom na rok 2008, uzavretým dňa 31.12.2007 sa MŽP SR zaviazalo poskytnúť agentúre 143 800 000,- SKK (4 773 286,- EUR). Podľa vyhodnotenia bol kontrakt na rok 2008 schválený vo výške 140 500 000,- SKK (4 663 746,- EUR), upravený rozpočet 143 186 000,- SKK (4 752 904,- EUR), skutočné čerpanie k 31.12.2008 bolo vo výške 143 184 000,- SKK (4 752 838,- EUR),
- kontraktom na rok 2009, uzavretým dňa 31.12.2008 sa MŽP SR zaviazalo poskytnúť agentúre 4 272 056,- EUR (128 700 000,- SKK). Podľa vyhodnotenia bol kontrakt vo výške 4 272 056,- EUR, po úprave bol rozpočet 4 390 472,- EUR, skutočné čerpanie k 31.12.2009 bolo vo výške 4 023 857,- EUR).

Správy o stave životného prostredia SR boli v rokoch 2006 – 2010 spracované v súlade s Plánom hlavných úloh SAŽP. V správach boli úlohy odpadového hospodárstva vyhodnotené ako splnené. Správa o stave životného prostredia SR v slovenskej verzii (v počte 1 500 kusov) sa spracovávala a distribuovala v nasledovnom roku po jej predložení a v anglickej verzii (v počte 500 kusov) až po dvoch rokoch.

Počas výkonu kontroly boli porovnané údaje o bilancii odpadov v SR za kontrolované obdobie; zverejňované údaje o bilancii vzniku odpadov sa v rôznych publikáciách líšia. Napr. za rok 2009 rozdiel vo vykazovaní predstavuje 3 971 866,92 ton. Nie je jednoznačné, ktoré údaje o množstve vyprodukovaných odpadov v SR sú správne. Každá z nich sa však odvoláva na rovnaký zdroj údajov - SAŽP a Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Vo vzťahu MŽP SR a Krajských a Obvodných úradov životného prostredia NKÚ SR hodnotil jeho metodickú a riadiacu prácu pri spracovaní a vyhodnocovaní plnenia POH za roky 2006 – 2010. Bolo zistené, že ani POH Krajských a Obvodných úradov životného prostredia neboli zverejnené vo Vestníku MŽP SR, a tým ani nenadobudli účinnosť.

Zákomom o odpadoch bol zriadený Recyklačný fond (ďalej len „RF“) ako neštátny účelový fond, v ktorom sa sústreďujú peňažné prostriedky na podporu zberu, zhodnotenia a spracovania odpadových olejov, opotrebovaných pneumatík, viacvrstvových kombinovaných materiálov, elektrozariadení, plastov, papiera, skla, vozidiel a odpadov z kovových obalov. Jeho príjmy nie sú príjmami štátneho rozpočtu ani inej štátnej inštitúcie. Čerpanie finančných prostriedkov RF sa riadi rozpočtom na príslušný kalendárny rok, pričom kontrola jeho hospodárenia a spôsob nakladania s finančnými prostriedkami RF podlieha iba 16-člennej správnej rade RF a 7-člennej dozornej rade RF. Hospodárenie RF nepodlieha verejnej kontrole, nie je zabezpečená transparentnosť nakladania so zverenými finančnými prostriedkami získanými na základe zákona od tzv. producentov odpadov. Zo záznamov, vyhotovených z operatívnych porád ministra životného prostredia bolo preukázané, že v I. štvrtroku 2011 bolo prijaté uznesenie č. 72, ktorým bola stanovená úloha vypracovať návrh, týkajúci sa budúceho fungovania Recyklačného fondu, jeho ďalšej existencie, právnej platformy a ďalších možností, ktorými by sa zabezpečilo plnenie limitov stanovených EK. MŽP SR nemôže na základe zákona o odpadoch vykonávať kontrolu efektívnosti činnosti RF. Na účely transparentnosti činnosti RF navrhuje NKÚ SR prijať systémové zmeny doplnením relevantných všeobecne záväzných právnych predpisov, napr.:

- všetky príjmy RF sústreďovať na účet v štátnej pokladnici (napr. zákon o odpadoch, zákon č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- podriaďiť schvaľovanie rozpočtu RF ministerstvu (napr. kompetenčný zákon č. 575/2001, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- umožniť kontrolu nakladania s finančnými príspevkami akumulovanými v RF získanými od rôznych výrobcov a dovozcov výrobkov jednotlivých materiálov príslušnými štátnymi orgánmi a zakomponovať kontrolu RF novými ustanoveniami do pripravovanej zmeny zákona o odpadoch,
- zabezpečiť transparentnosť činnosti RF umožnením jeho verejnej kontroly vykonávanej Najvyšším kontrolným úradom SR (napr. zákon č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR).

Najvyšším orgánom RF je Správna rada, ktorá spravuje a riadi jeho činnosť. Jej funkčné obdobie je trojročné a má 16 členov. Konanie a rozhodnutia Správnej rady RF nepodliehajú kontrole ministerstvám, ktoré majú zákonnú povinnosť vymenovať jej členov a to Ministerstvu hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“), MŽP SR a Ministerstvu financií SR (ďalej len „MF SR“). Rozhodnutia MŽP SR o vymenovaní za člena Správnej rady RF boli v období 2006 – 2010 vydávané v súlade s § 58 ods. 2 zákona č. 223/2001 Z. z. a akceptovali návrhy predkladané združením zamestnávateľov a ZMOS, dodržané boli aj termíny vymenovania a odvolania členov Správnej rady RF.

V súčasnosti pôsobia v Správnej rade RF štyria členovia, vymenovaní ministrom životného prostredia, traja členovia na základe návrhu ZMOS a jeden člen na návrh ministra životného prostredia. Z ustanovení zákona č. 223/2001 Z. z. nevyplýva žiadna povinnosť pre Správnu radu RF a jej členov menovaných ministrom životného prostredia voči ministerstvu. Je žiaduce zmeniť a doplniť § 58 ods. 6 cit. zákona tak, aby stratégia, plány a realizácia rozhodnutí Správnej rady RF podliehali predchádzajúcemu schváleniu MŽP SR, po dohode s MH SR a MF SR tak, aby došlo následne k realizácii záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z implementovaných smerníc EÚ.

Dozorná rada RF je kontrolným a dozorným orgánom, dohliadajúci na hospodárenie, poskytovanie a použitie prostriedkov RF, na činnosť Správnej rady RF a riaditeľa. Funkčné obdobie člena Dozornej rady RF je päťročné a má sedem členov. Troch členov vymenúva a odvoláva minister životného prostredia. Rozhodnutia ministra životného prostredia vo veci vymenovania a odvolania členov DR RF, boli v sledovanom období vydávané preukázateľne a v súlade so zákonom č. 223/2001 Z. z. V súčasnosti sú za členov Dozornej rady RF vymenované ministrom životného prostredia tri osoby. Dozorná rada RF predkladá príslušným ministrom správy o svojej činnosti, správy o výsledkoch kontrol a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

NKÚ SR požiadal RF prostredníctvom MŽP SR o predloženie informácie o stave písomností týkajúcich sa RF. Na písomnú žiadosť generálneho riaditeľa sekcie environmentálneho hodnotenia a riadenia zareagoval RF písomným oznámením, ktoré však neobsahovalo všetky požadované údaje.

3 Kontroly a previerky vykonané so zameraním na odpadové hospodárstvo

Odbor vnútornej kontroly MŽP SR vykonal 18 plánovaných kontrol odpadového hospodárstva a jednu mimoriadnu následnú finančnú kontrolu v roku 2010. Vonkajšie kontrolné orgány nevykonali na MŽP SR žiadnu kontrolu odpadového hospodárstva.

Predmetom mimoriadnej následnej finančnej kontroly vykonanej MŽP SR bolo dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s prostriedkami štátneho rozpočtu a nakladaní s majetkom štátu v roku 2010 - zmluvy uzatvorené MŽP SR v období od 01.05.2010 do 08.07.2010. Bolo zistené, že dňa 30.06.2010 bola medzi MŽP SR a dvomi obchodnými spoločnosťami uzavretá zmluva o dielo napriek tomu, že na rok 2010 neboli v rozpočte ministerstva vyčlenené príslušné finančné prostriedky.

Predmetom zmluvy bolo vypracovať dve samostatné diela – „Analýzu odpadov v SR a nakladania s odpadmi v SR v rokoch 2005 – 2009 a prognóza nakladania s nimi v horizonte rokov 2014 –2020“ a „Analýzu biologicky rozložiteľných/odbúrateľných odpadov v SR a nakladania s nimi“. Celková cena diela bola dohodnutá v sume 809 200,- EUR s DPH. Dôvodom vyššie uvedeného konania MŽP SR bolo, že SR si po vstupe do EÚ (01.05.2004) nespĺnila povinnosť, vyplývajúcu zo Smernice Rady 1999/31/ES z 26.04.1999 o skládkach odpadov.

Napriek existujúcim personálnym a odborným kapacitám a odborným zázemím v agentúre MŽP SR nevypracovalo Národnú stratégiu zníženia biologicky rozložiteľného odpadu určeného na skládky. Ani po formálnych upozorneniach EK (z roku 2007, 2008, 2009) nebola táto povinnosť zo strany SR splnená. MŽP SR dalo prísľub, že uvedená povinnosť bude splnená do konca roku 2009 a po schválenej žiadosti o predĺženie lehoty, bol termín predloženia stanovený do marca 2010. Z dôvodu, že uvedená stratégia nebola prijatá vládou SR v požadovanom termíne, podala EK pre toto konanie návrh na Súdny dvor Európskych spoločenstiev. Žaloba EK C-253/10 proti SR vo veci neprijatia uvedenej stratégie bola doručená na Ministerstvo spravodlivosti SR dňa 28.05.2010.

Súčasťou Analýzy biologicky rozložiteľných/odbúrateľných odpadov v SR a nakladania s nimi bola stratégia obmedzenia ukladania biologicky rozložiteľných odpadov na skládky odpadov. Tento materiál bol dodatočne predložený EK dňa 05.08.2010 s cieľom predísť súdnemu konaniu. Podľa správy o výsledku finančnej kontroly č. ORK-08-56/2010, jednou z hlavných príčin nespracovania stratégie bolo dlhodobé zanedbanie povinnosti príslušných zodpovedných zamestnancov sekcie kvality životného prostredia MŽP SR v rokoch 2005 – 2009, absencia koordinačnej schopnosti organizačných úsekov a nevyužitie personálneho a odborného potenciálu organizácií rezortu.

Zhrnutie

Z predložených dokumentov a získaných poznatkov pri kontrole možno skonštatovať, že v kontrolovanom období rokov 2006 - 2010 vznikli nedostatky v zabezpečovaní odpadového hospodárstva SR. V období rokov 2006 - 2010 boli v rámci MŽP SR vykonávané časté zmeny v riadiacich funkciách, čo sa odrazilo v plnení úloh odpadového hospodárstva.

Do Organizačného poriadku MŽP SR neboli začlenené smernica č. 2006/12/ES a ani následná smernica č. 2008/98/ES.

MŽP SR si nesplnilo povinnosť vyplývajúcu zo smernice č. 2008/98/ES, keď do 12.12.2010 nezosúladiť zákony s touto smernicou. Európska komisia zaslala dňa 26.01.2011 oznámenie č. 2011/0350 k oneskorenému prevzatiu legislatívy EÚ do právneho poriadku SR a upozornila SR na peňažné sankcie, ktoré jej môže uložiť Súdny dvor Európskych spoločenstiev.

Napriek tomu, že zákon o odpadoch bol 32-krát zmenený, MŽP SR v ňom nevykonalo požadované zmeny a nekonalo tak v súlade s kompetenčným zákonom.

Za nedodržiavanie ustanovení európskej legislatívy boli SR zaslané štyri odôvodnené stanoviská EK. MŽP SR argumentovalo, že je to výsledok dlhoročného nepriaznivého vývoja v personálnom obsadení odboru odpadového hospodárstva, ako aj zdĺhavého legislatívneho procesu pri transponovaní smerníc. Odbor odpadového hospodárstva Sekcie kvality životného prostredia nemal poddimenzovanú oblasť pracovných miest. Prvá požiadavka na zvýšenie počtu zamestnancov bola vznesená až dňa 28.10.2010

MŽP SR neuverejnilo POH SR na roky 2006 – 2010 vo Vestníku MŽP SR. Ani v jednom prípade nebolo preukázané vydanie všeobecnej záväznej vyhlášky krajského úradu, ktorá by obsahovala záväznú časť programu kraja na roky 2006 – 2010. Takýmto konaním spomínané strategické dokumenty pre oblasť odpadového hospodárstva na celoslovenskej ako aj krajskej úrovni nenadobudli právoplatnosť. To malo negatívny vplyv na konanie pôvodcov odpadov a osoby podnikajúce v oblasti odpadového hospodárstva a na postup príslušných kontrolných a inšpekčných orgánov štátnej správy. Uvedené konanie nebolo v súlade so zákonom o odpadoch.

Vo vyhodnotení plnenia záväznej časti POH SR do roku 2008 bolo navrhnutých sedem rámcových zmien. Navrhované zmeny neboli akceptované a POH SR na roky 2006 - 2010 okrem toho, že nenadobudol právoplatnosť nebol ani aktualizovaný.

Písomné kontrakty, registratúrne záznamy z rokov 2006 – 2010 MŽP SR nezaevidovalo registratúrnym číslom, čo nebolo v súlade so zákonom o archívoch a registratúrach.

Porovnaním zverejnených údajov o bilancii vzniku odpadov v SR v oficiálnych publikáciách SR bolo zistené, že zverejňované údaje sa výrazne líšia.

MŽP SR nemôže na základe zákona o odpadoch vykonávať kontrolu efektívnosti a transparentnosti činnosti Recyklačného fondu a naplňovania záväzkov a limitov v odpadovom hospodárstve, ktorými je SR viazaná európskou legislatívou.

Odbor kontroly a auditu MŽP SR vykonal v roku 2010 mimoriadnu následnú finančnú kontrolu, ktorou bolo zistené, že MŽP SR a 2 obchodné spoločnosti uzavreli zmluvu o dielo v sume 830 532,24 EUR s DPH. Stalo sa tak napriek tomu, že v rozpočte ministerstva na rok 2010 neboli na to vyčlenené finančné prostriedky a zároveň napriek existujúcim personálnym a odborným kapacitám a odbornému zázemiu v SAŽP určenému na vypracovanie Národnej stratégie zníženia biologicky rozložiteľného odpadu určeného na skládky.